

*Szolnoki Tudományos Közlemények XII.
Szolnok, 2008.*

CSÖNGE ATTILA

KÉKCÉDULÁK JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYÉBEN

1947. augusztus 31-én országgyűlési képviselő-választásokat tartottak hazánkban, mely a Magyar Kommunista Párt által elkövetett választási visszaélésekről híresült el leginkább. Bár a kommunista pártvezetés ekkor még a koalíciós politizálás jegyében választások útján akart közelebb jutni a parlamenti elsőséghez, mind a választások előkészítése, mind a lebonyolítása során túllépték a törvényes kereteket.

A választás kiírása is elsősorban a Kommunista Pártnal állt érdekében. Gyorsaságra ösztönözte a Kommunista Pártot az a tény, hogy közeledett az 1947 februárjában aláírt békeszerződés szeptemberi életbe lépésének ideje, melynek kapcsán ekkor még számoltak azzal a lehetőséggel, hogy a szovjet csapatok elhagyhatják hazánk területét. Márpedig a politikai hatalomért folytatott harcban a szovjetek segítsége felbecsülhetetlen volt a kommunisták számára, ezért addig kívántak élni támogatásukkal, amíg lehetett. Nem elhanyagolható szempont volt az sem, hogy a belügyi tárca Rajk László vezetésével teljes egészében kommunista befolyás alatt állt, ami a választások lebonyolítása és ellenőrzése során csábító lehetőséget nyújtott a különböző manipulációkra.¹

Végül a Kisgazdapárt meggyengülése is kedvezőbb helyzetet teremtett, mint amilyen 1945-ben volt. A szalámitaktika sikeresnek bizonyult az FKgP-vel szemben. Az MKP megyei választmányi ülésén így értékelte a tavaszi események következtében beállt változásokat: „A pártunk szét darabolta a reakciót. [...] Nem tudtak észbe kapni, olyan gyors csapásokat kaptak, hogy a fejük veszett el. A kisgazda párt le lett fejezve. Nem maradt vezető garnitúra. Azonban [...] Végeredményben nincs meg a végleges leszámolás.”²

A kommunisták tikájának eredményeként új pártok jöttek létre. Legjelentősebb a Magyar Szabadság Párt volt, de a későbbiekben más pártok is színre léptek a kisgazdákról leváló képviselőkből és szimpatizánsokból. Az FKgP-ből még márciusban kilépő Pfeiffer Zoltán és csoportja júliusban létrehozta a Magyar Függetlenségi Pártot. Szintén ebben a hónapban alakult meg a Balogh István vezette Független Magyar Demokrata Párt. Fejér-Komárom-Esztergom és Jász-Nagykun-Szolnok választókerületében ugyan nem állított listát, de országos szinten külön indult majd a választásokon a Demokrata Néppárt kisgazdákból kiváló frakciója is.

¹ Gyarmati 2000. 97-98. p.

² SZML MKP ir. X. 40/a. 1. sor. 3. ö.e. 6. tétel, Jegyzőkönyv az MKP megyei választmányi üléséről, 1947. június 15.

Mivel a Magyar Szabadság Párt jelentette a legnagyobb veszélyt a baloldali pártokra nézve, ezért a kommunisták a párt megsemmisítését határozták el. Céljukat a választójogi törvény módosításával akarták elérni oly módon, hogy a párt két vezéralakjától, Sulyok Dezsőtől és Drózdy Győzőtől megvonták a választójogot, meggátolva képviselővé választásukat. Ezt látva a Szabadságpárt még a törvényjavaslat parlamenti vitájának befejezése előtt önmaga feloszlata mellett döntött. Ezt a törvényt ezért csak „Lex Sulyok” néven emlegették.

Az országgyűlési választásokról szóló 1947. évi XXII. törvényt július 22-23-án fogadtatták el a parlamenttel, közvetlenül a feloszlata előtt. A törvény számos ponton módosította az 1945. évi választójogi törvényt. Így például a Nemzetgyűlés elnevezést az Országgyűlés váltotta fel.

Ami fontosabb, hogy változott a mandátumok kiosztásának rendszere, mely jelentős mértékben jutalmazta a választásokon győztes koalíció tagjait, ugyanakkor a pártok országos listájáról kiosztandó parlamenti helyek száma 50-ről 60-ra nőtt.

Az 1945-ös választásokon indult pártoknak csak jelezniük kellett indulási szándékukat, de az újonnan részt venni kívánó pártoknak ajánlásokat kellett gyűjteniük.

Széles teret engedtek az ideiglenes névjegyzékkivonattal történő szavazásnak, vagyis ezentúl nemcsak a szavazatszedő és választási bizottságok tagjai, hanem gyakorlatilag bárki szavazhatott ún. "kékcédula" felmutatásával lakóhelyétől távoli szavazókörben is.

Ugyanakkor tovább bővült a választójogból kizártak tábora.³ Ez utóbbi szükségessé tette a választójogosultak újbóli összeírását, amit a kommunisták a jobboldali szavazók kihagyására próbáltak meg felhasználni. Ennek érdekében már hetekkel a választójogi törvény kihirdetése előtt nekiláttak a választási felelősök kiképzésének, akiket megfelelő instrukciókkal láttak el az összeírások levezénylését illetően:

"Ne legyenek az elvtársak túlzottan törvénytisztelők. Csinálják ezt bátran, de ne essünk túlzásba. [...] Nem zárhatunk ki a választójogból mindenkit, aki nem ránk szavaz, mert az visszafelé süllhet el. [...] Ki kellene zárni a választási jogosultságból 7-800.000 embert. Ezek azokon felül vannak, akiket a törvény töröl a választói névjegyzékből. [...] A kizáró okok megsokszorozódnak. Egy egész csomó új kizáró okot sorol fel majd a választási törvény. Egyik ilyen: aki a számolólap kitöltésénél valótlan adatot közöl, vagy lényeges adatot elhallgat, annak nincs választójoga. – Ha tehát az összeíró megállapítja, hogy a komplikált kérdőív egyik kérdésében valótlant állított, ki lehet zárni a választójogból."⁴

De további módszerek alkalmazására is felhívták a figyelmet. Sokszor "elfelejtették" kézbesíteni a számláló lapokat, de még ennél is gyakoribb volt, hogy azokon valótlan adatokat tüntettek fel, mellyel szemben a szavazónak kellett bizonyítania – többnyire nehezen beszerezhető okmányokkal – azt, hogy nem esik egyik kizáró ok alá sem és így szavazásra jogosult. Mindezeket túl a már összeszedett számlálólapokból is eltűnt néhány darab.

---

³ Különböző jobboldalinak minősített szervezetek vezetői és választmányi tagjai., a Szlovákiából kitelepített magyarok (1947. május 1-i egy helyben lakás cenzusa miatt. Hadifoglyokra nem vonatkozik.), a Magyarországról kitelepítendő németek., azok a nyugatra menekültek, akik 1945. október 31-ig nem tértek vissza.; Szavazhat, de nem választható: Aki a Nemzeti Egység Pártja, vagy a Magyar Élet Pártja listáján szereplő képviselő, vagy képviselő-jelölt volt, valamint a fasiszta irányultságú lapok szerkesztői, főmunkatársai, kiadói. Mivel a Szabadságpárt két ismert vezetője, Sulyok Dezső és Drózdy Győző 1935-ben a NEP nem hivatalos jelöltjeként került a parlamentbe, ezért nem lettek volna képviselővé választhatók.)

⁴ PSZL MKP ir. 274-9/30. 10. lap Ezúton is köszönetet mondok a Politikatörténeti és Szakszervezeti Levéltár dolgozóinak a dokumentumok készséges rendelkezésemre bocsátásáért.

A kizárásokkal kapcsolatos tennivaló részeként igyekeztek listákat összeállítani a népelleneseknek tekintett emberekről. Ebben a munkában nagyban támaszkodtak az ÁVO által gyűjtött adatokra. Ugyanakkor ezen listák összeállítása kapcsán kihangsúlyozták: „Mindenesetre vigyázni kell, hogy a kisnyilasok, akik pártunk tagjai és szavazatuk tehát számít, bele ne kerüljenek.”⁵

Ahhoz, hogy a kizárásokat maradéktalanul végrehajthassák, a kommunistáknak szükségük lett volna szövetségesekre. Terveik valóra válását azonban komolyan akadályozta a "testvérpárttal", a Szociáldemokrata Párttal a kampány során egyre inkább eldurvuló rivalizálás. Ennek eredményeként az összeíró bizottságokban a pártok több helyen is összefogtak az MKP ellen.

Az összeírások végén került sor a kizárások elleni fellebbezések elbírálására. Pontos adatokkal nem rendelkezünk azzal kapcsolatban, hogy végül hogyan is alakult a választójogból kizártak aránya. A korabeli jelentésekben többnyire összerosódik a törvényesen, illetve törvénytelenül kizártak száma, illetve nem ismert, mennyien voltak, akiknek nem kézbesítettek összeíró lapot, sem pedig az, mennyien nem adták vissza azokat. Ráadásul többen éltek felszólamlási jogukkal. A nagy-budapesti választókerületben, ahol 177259 visszautasítás történt, 131712 fő élt felszólamlással, és 40644 fő visszakapva szavazati jogát rákerült a végleges névjegyzékre. Hubai László ez alapján valószínűsíti,⁶ hogy országos szinten több tízezerrel csökkenhetett a pusztán politikai okokból elutasítottak száma. Az ideiglenes névjegyzékek adatai szerint a választások előestéjén 5064987 fő volt a választójogosultak száma, míg a visszautasítottaké 466853. Ez utóbbi jelentős mértékben elmaradt a Rákosiék által eredetileg célként megfogalmazott 7-800000 főtől, de még így is, országos átlagban 8,44 %-ot jelentett. Ugyanakkor komoly területi eltérések figyelhetők meg. A nagy-budapesti választókerületben az adminisztratív úton kihagyottak aránya 16,07 %, a Dunántúlon 8,19 % míg Kelet-Magyarországon átlagosan csak 5,59 % volt, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében pedig a visszautasítottak végső aránya csupán csak 4,7 %-ot⁷ ért el, ami messze elmaradt az országos átlagtól és egyáltalán nem töltötte el megelégedéssel a kommunista vezetőket. Függetlenül attól, hogy a kihagyottak döntő többsége nagy valószínűséggel nem a baloldali pártokra szavazott volna. Érdekes megfigyelni, hogy ott, ahol az MKP erősebb volt, így a Tiszántúlon, kisebb volt az adminisztratív úton kihagyottak aránya, mint a Dunántúlon, ahol a lakosság körében alacsonyabb volt a kommunisták támogatottsága.⁸

Ilyen előzmények után rendezték meg 1947. augusztus 31-én a választásokat. Ekkor került sor a választási csalások közül a leglátványosabbra, az ideiglenes választási névjegyzékkivonatokkal történt visszaélésekre. A Magyar Kommunista Párt vezetése rendkívüli titoktartás mellett üres névjegyzékkivonatokot juttatott el egyes pártszervezetekhez, hogy azután azokat településről-településre járva felhasználhassák a beavatott káderek. Eredetileg a Szociáldemokrata Pártnak is felajánlottak kék cédulákat és meg is egyeztek azok felhasználásáról, a szociáldemokrata jobboldal azonban az utolsó pillanatban lefújta a dolgot és szembefordította pártját a kommunistákkal.⁹

A választásokat megelőzően valószínűleg Farkas Mihály utasítására pontos irányszámokkal meghatározott terv készült arra vonatkozóan, hogy hol mennyi hamis szavazatot kell leadniuk az egyes kommunista pártszervezeteknek a párttagság létszámával arányosan. Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében mintegy 9840-ben határozták meg a csalással megszerzendő voksok számát, melyet

---

⁵ SZML MKP ir. X. 40/a. 1. sor. 4. ö.e. 34. tétel, Jegyzőkönyv az MKP megyei bizottsági üléséről, 1947. július 10.

⁶ Hubai 2001. 78. p.

⁷ SZML MKP ir. X. 40/a. 1. sor. 9. ö.e. 20. tétel, Jelentés az MKP Megyei Bizottságának 1947 augusztus havi munkájáról, 1947. szeptember 9.

⁸ Gyarmati 2000. 104-105. p.

⁹ Szerencsés 1992. 59-60. p.

820 aktivista mozgósításával véltek elérhetőnek. Országosan mintegy 208693 hamis szavazattal kívánták növelni választási eredményüket.¹⁰

Ezzel szemben egy másik számadat is közismert a szakirodalomból, mely Péter Gábor - az ÁVO vezetője - választásokat követő, Rajk László belügyminiszternek tett jelentésén alapszik. Eszerint az előzetes tervekkel ellentétben mindössze 62981 hamis kékcédulás szavazatot sikerült leadni.¹¹ Ezen belül a jász-nagykun-szolnoki választókerületben csupán csak 1600 ilyen szavazattal számoltak a választásokat követő helyzetértékelésben.¹²

Boldizsár Iván nyolcvanezerre becsülte a kékcédulás szavazatokat, azonban ezek többségét – egyesek szerint pusztán a kedélyek csillapítása végett – szabályos szavazatoknak tartotta, mivel az egyes választási bizottságok tagjai is sok esetben névjegyzékkivonatokkal szavaztak.

Bár a szavazás során leadott 5026288 szavazat között a választás végeredményét érzékelhetően nem befolyásolták - ebből a szempontból a választásokat megelőző több százezres kizárások sokkal nagyobb szerepet játszottak -, mégis fontosnak tartottuk, hogy a fennmaradt szavazóköri jegyzőkönyveket megvizsgáljuk és a hozzájuk mellékelt kékcédulákat elemezzük. Annál is inkább kíváncsiak voltunk az így megszerezhető adatokra, mivel a választások óta eltelt több mint hatvanegy évben és a rendszerváltás óta eltelt majd két évtizedben ezidáig még – tudomásunk szerint – sehol nem végeztek hasonlóan mélyreható, egy teljes választókerület anyagát felölelő kutatómunkát. És bár számos neves történész megszólalt már a kékcédulák száma körül kialakult vitában, szinte zavarbaejtő módon, mindeddig senki sem ásta bele magát egyetlen választókerület anyagába sem annyira, hogy a szavazóköri jegyzőkönyvekben ténylegesen rögzített és a fellelhető kékcédulák konkrét számadataira támaszkodva formáljon véleményt. Valamennyi eddigi érv és ellenérv olyan másodlagos, közvetett forrásokon alapul tehát, mint amilyenek a fentebb említett jelentések, vagy épp mások visszaemlékezései, illetve az egyes szavazókörökből érkezett "bejelentésözön",¹³ ami a választás napján ellepte az egyes pártok központjait, illetve a minisztériumokat.

Milyen kép rajzolódik ki a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár őrizetében lévő szavazóköri jegyzőkönyvekből? Mindenekelőtt eseménygazdag tudósításokat kaphatunk arról, hogyan is zajlott le ez a "választási hadművelet" és miként regáltak rá az egyes szavazókörökben.

Gyakori eset volt, melynek jegyzőkönyvezett nyomait megtalálhatjuk, hogy a szavazatszedő bizottságok tagjai csak utólag értesültek arról, hogy a korábban náluk járt szavazók között máshol is többszörösen voksoló emberek voltak. Így ennek már csak a pusztán tényét tudták rögzíteni, a szavazás titkossága miatt a végeredmény korrigálására nem volt lehetőség. Példaként említhetjük az abádszalóki 8. szavazókört, ahol így írták le a történeteket: "Délelőtt 9 és 10 óra között autóval érkezett és névjegyzék kivonattal leszavazott Dési Ernő, Endre Károly, Kocsis Imre, Batonál György és Csiszár Mihály abonyi lakosok. Későbbi értesülésünk szerint ugyanezek a személyek más szavazókörökben is többször leszavaztak."¹⁴

Máshol gyanút keltett a hamis szavazók tömeges megjelenése és nem minden esetben magabiztos viselkedése. Jellemző volt az is, hogy a szavazókörökbe delegáltak átjártak egymáshoz, a központi választási bizottság tagjai is ellenőrző körutakat tettek és így értesültek arról, hogy ugyanazok a személyek több helyen is leszavaztak. Tudunk olyan esetről is, ahol szabályosan rajtakapták a

---

¹⁰ Szerencsés 1992. 61. p.

¹¹ Hubai 2001. 78. p.

¹² Szerencsés 1992. 69. p.

¹³ Szerencsés 1992. 62-63. p.

¹⁴ SZML Szolnok megye választási ir. Abádszalók 8.; Hasonló esetekre példaként lásd: Uo. Karcag 9.; Kunhegyes 9.

hamis szavazókat. Ez történt például a kiújszállási 9. szavazókörben: "10 óra 25 perckor megjelentek szavazás céljából, Kiss Ferenc Abony 1905, Balogh János Abony 1901 és Györgypár László Szeged 1898 születésű egyének névjegyzék kivonatukat a bizottság gyanúsaknak találta, vita közben megjelent a X. szavazókörből Béres Kálmán szavazóbizottsági tag és rájuk pirított, hogy náluk a X. szavazókörzet helyiségében már leszavaztak, ezekután természetesen szavazni nem engedték őket és rendőrrel a központi bizottsághoz elővezettették."¹⁵

A bizonyítottan csalással összefüggő eseteket általában telefonon,¹⁶ vagy futárral¹⁷ azonnal jelentették az illetékes központi választási bizottságnak, mely azután figyelmeztetni tudta a hozzá tartozó valamennyi szavazókört.

A jászberényi 15. szavazókörben így például, némi késéssel ugyan, de értesültek a visszaélésekről: "1.) Tóth György István polgármester, Dr. Kiss Ernő központi bizottság elnöke, 1947. évi augusztus 31.-én 12h20-kor ellenőrző látogatást tettek. 2.) A Független Magyar Demokrata Párttól, mint bizalmiak Oláh L. István és Szabó Kálmán 1947. évi augusztus hó 31.-én 14h15-kor jelentek meg. Megjelenésük célja: figyelem felhívás a névjegyzék kivonatokkal való visszaélésre. 3.) Névjegyzék kivonattal, 1947. évi augusztus hó 31.-én 7-12 h-ig az alábbiak jelentek meg szavazás végett: a.) Borsányi Lajos villanyszerelő (:Abony, 1905.:) Abony, Kerekes utca 20. sz. alatti lakos. Leszavazott, gyanút nem keltett, de feltehető a gyanú. b.) Papp András géplakatos (:Abony, 1909.:) Abony, Vörösmarty utca 37. sz. alatti lakos. Szavazott, szavazása közben megállapítást nyert, hogy a névjegyzék kivonat adatai nem egyeznek a rendőrségi bejelentő adataival, így gyanússá vált és szavazata nem lett az urnába téve. Szavazó lapjából megállapítást nyert, hogy szavazatát az egyes kockába¹⁸ tette. c.) Asztalos Sándor gazd. (:Debrecen, 1923.:) Debrecen, Bem J. utca 35. sz. alatti lakos. Névjegyzék kivonat adatai a rendőrségi bejelentő adataival egyeztek, de miután gyanússá vált, így a bizottság nem engedte szavazni. Papp András, Asztalos Sándor mint gyanúsak át lettek adva a rendőrségnek."¹⁹

A leadott hamis szavazatok "hovatartozását" máshol is rögzítették. A karcagi 2. szavazókörben²⁰ is az MKP-ra szavazott a gyanússá vált szavazó, de Jászberényben²¹ és Kisújszálláson²² jegyzőkönyveztek olyan eseteket, melyekben a szavazásra személygépkocsin, vagy teherautón érkező szavazókat az MKP helyi pártházánál látták megállni helyi kommunisták társaságában. Túrkeve 6. szavazókörében már lezárta a szavazóborítékot a hamis szavazó, amikor észrevették, hogy névjegyzékkivonatának sorszáma véletlenül megegyezik a társáéval. Nem engedték az urnába dobni a szavazatát. Hosszas vita után, melyben az MKP pártbizalmi a szavazat érvényessége mellett érvelt a szavazás biztonsága érdekében, a szociáldemokrata bizalmi pedig a felbontása mellett kardoskodott, végül úgy döntöttek, hogy a lezárt borítékra ráírják, hogy érvénytelen és félretették az ügyészség számára, mint bűnjelt.²³ A lezárt borítékot jelen sorok szerzője bontotta ki és benne az MKP listájára adott szavazatot talált. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy az ügyészség nem vizsgálta meg a "bűnjelt".

Az ismertté vált esetek gyakori előfordulása miatt több helyen rögtönzött intézkedésekkel próbálták gátat szabni a további visszaéléseknek. Ilyen ad hoc jellegű válaszlépésnek minősíthető,

¹⁵ SZML Szolnok megye választási ir. Kisújszállás 9-

¹⁶ SZML Szolnok megye választási ir. Törökszentmiklós 7.

¹⁷ SZML Szolnok megye választási ir. Túrkeve 6.

¹⁸ Az MKP listája.

¹⁹ SZML Szolnok megye választási ir. Jászberény 15.

²⁰ SZML Szolnok megye választási ir. Karcag 2.

²¹ SZML Szolnok megye választási ir. Jászberény 9.

²² SZML Szolnok megye választási ir. Kisújszállás 9.

²³ SZML Szolnok megye választási ir. Túrkeve 6.

hogy több helyen kijelöltek egy-egy szavazókört a kékcédulával szavazók számára²⁴. Ezáltal elkerülhetővé vált, hogy valaki többször is leadja a szavazatát egy adott település különböző szavazókörében, ahogy az korábban nem ritkán megtörtént.

Volt ahol csak azt engedték szavazni, akit a bizottság tagjai személyesen is ismertek.²⁵ Megint máshol csak arcképes igazolványt fogadtak el egy bizonyos idő után,²⁶ mivel addig a kékcédulás szavazáshoz törvényileg elegendő volt egy rendőri lakcímbjelentő lapot is felmutatni. Ez pedig nem volt arcképpel ellátva, ráadásul beszerzése - a kommunista irányítás és túlsúly mellett működő rendőrségnek köszönhetően - nem okozott gondot a Magyar Kommunista Párt tagjainak.

A lefűlelt és a karhatalomnak átadott csalók adatait ugyan rögzítették, de csak a legkritikább esetben derült fény a szavazók valódi kilétére, mivel nem a saját nevükön szavaztak. Abádszalók 2. szavazóköre ezen ritka kivételek egyikét rögzítette jegyzőkönyvében: "fent nevezett helyen a délutáni órákban, amikor tudomására jutott nevezett szavazatszedő bizottságnak, hogy a Pest megye Abony községből ide érkező egyének között a bizottság egy tagja névszerint Sáfár György abádszalóki lakos mint Stalmauer Ferenc nevű katona bajtársát ösmerte fel, abban az időben Fegyverneki lakos volt, s a mai napon Csiszár Mihály abonyi lakos néven adta le szavazatát, amikor szót váltott a két volt bajtárs, rövid idő múlva elhagyták a községet abban a tudatban, hogy a fölismerés folytán kellemetlenségök lehet."²⁷

Némi szerencsével a kommunista part által toborzott aktivistáknak olykor mégis nyomára bukkanhatunk. Így például név szerint ismerjük a nagykörűi 1., 2. és 3. szavazókörből személygépkocsin és teherautón szállított aktivistákat, akik munkájuk végeztével visszatértek és saját szavazókörükben immáron a saját nevükön is leszavaztak.²⁸ Adataikat szintén jegyzőkönyvben rögzítették, de azt már bizonyítani nem tudták, hogy hamis szavazatokat adtak le máshol, hiszen a többi szavazókörben nem a saját nevükön szavaztak.

Míndezek után nézzük meg, hogy melyek az egyes szavazóköri jegyzőkönyvekhez mellékelte névjegyzékkivonatok elemzésének eddigi eredményei. 2008. szeptember 30-ig mintegy 2739 kékcédulás szavazat adatai váltak ismertté. A jegyzőkönyvekkel összevetve elmondható, hogy további 490-507 hiányzik. Ez a kis bizonytalanság abból adódik, hogy nem mindenhol vezették pontosan, az előírásoknak megfelelően az egyes rovatokat. Ezt is figyelembe véve elmondható, hogy Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében az 1947-es választások alkalmával mintegy 3229-3246 névjegyzékkivonattal leadott szavazat volt. Ezen belül 1025-ről egyértelműen bizonyítható a szavazóköri jegyzőkönyvek alapján, hogy az egyes szavazókörökbe beosztott bizottsági tagok, pártbizalmiak, vagy irodai segédszemélyzet által leadott szavazat. 30 személyről sikerült megállapítani, hogy a szavazásnál szolgálatot teljesítő rendőrként szavazott. 282 kékcédulás szavazat pedig hazatért hadifoglyoktól származik és ezen belül 210 fő azok száma, akik szülővárosukba, szülőfalujukba tértek haza, tehát nagy valószínűséggel szabályosan szavaztak. További 237 azon szavazatok száma, melyet helyben, tehát ugyanabban a szavazókörben adtak le, amelyekben a névjegyzékkivonatot igényelték. Mint láttuk, ezek között lehetnek olyan aktivisták is, akik máshol hamis szavazatokat adtak le. De akadnak ezen szavazatok leadói között olyan emberek is, akik eredetileg elutazást terveztek, végül azonban mégis saját szavazókörükben maradtak valamilyen oknál fogva. Akármi volt is az ok, ezen szavazatokat, melyeket helyben adtak le, visszaradott szavazatokként kellett kezelni és a szavazót az eredeti névjegyzékek alapján kellett leszavaztatni. Ezen szavazatok között tehát nem fordulhat elő hamis szavazat.

²⁴ SZML Szolnok megye választási ir. Jászkisér 3.; Karcag 15.; Kisújszállás

²⁵ SZML Szolnok megye választási ir. Törökszentmiklós 9.

²⁶ SZML Szolnok megye választási ir. Mezőtúr 6.

²⁷ SZML Szolnok megye választási ir. Abádszalók 2.

²⁸ SZML Szolnok megye választási ir. Nagykörű 1.; Nagykörű 2.; Nagykörű 3.

Ezzel szemben mintegy 261 olyan kékcédulát sikerült felderíteni, melyekről adatainknak és írásképeknek összehasonlításával, valamint a jegyzőkönyvezett esetekkel összevetve száz százalékos bizonyossággal kijelenthető, hogy csalással leadott szavazat. A fennmaradó 1672 szavazat besorolása további kutatást és elemzést igényel. Nyilvánvalóan szép számmal akadnak közöttük is hamis szavazatok, ahogyan szabályosan leadottakra is találni példát. Utóbbiak csoportjába tartoznak azok, melyek gazdája egy adott településen belül egyik szavazókörből a másikba ment át, leginkább valamilyen külterületről, tanyáról a városba, faluba beutazva. Voltak, akik kórházi kezelés miatt tartózkodtak távol otthonuktól. Megint mások Budapesten dolgoztak és csak a szavazás idejére utaztak haza szülővárosukba, szülőfalujukba, jellemzően a Jászság területére. Mindezt figyelembevéve és kellően mérlegelve, egyúttal feltételezve, hogy a bizonytalan besorolású szavazatok döntő többsége hamis szavazat, egyértelműen kijelenthető, hogy a hamis szavazatok száma még így sem lehet több Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében, mint a Péter Gábor által jelentett 1600. A Farkas Mihály által tervbe vett 9840 hamis szavazat pedig egyenesen irreális feltételezésnek nevezhető, hiszen ehhez háromszor annyi hamis szavazatot kellett volna leadni, mint amennyit a szabályos szavazatokkal együtt összesen regisztráltak a szavazókörökben. Nem csoda, hogy a megyei MKP bizottság eképp jellemezte a hamis szavazatokkal történt visszaélést: „A kékcédulák a megyében 'a konyhára semmit nem hoztak' – de magukkal hozták azt, hogy az utolsó napon teljesen megzavarták az embereket. Főleg azért, mert a Szocdem párt 'fejvadászatot' rendezett a 'kék cédulásokra'. – Megmutatkozott az illegális gyakorlat hiánya is. – Az első meglepetések után nem tudták soraikat rendezni, az egész akció magán hordta az igen rossz szervezés bélyegét.”²⁹ Bár a jász-nagykun-szolnoki csak egy választókerület volt a tizenhatból, mégis elgondolkoztatónak tartjuk az itt kapott eredményeket és gyanítjuk, hogy az országosan leadott kékcédulás szavazatok száma is közelebb állhatott a 62981-hez, mint akár a százezerhez, vagy a kétszázezerhez. Mindenképpen érdemes volna más választókerületek anyagát is hasonló elemzés tárgyává tenni, hogy végre pont kerülhessen ennek az érthetetlenül elhúzódnó, ámde a források feldolgozásával - igaz, csak aprólékos, komoly odafigyelést igénylő és a forrásanyag feltáratlanságából következően "koszos" munkával - egyértelműen megoldható vitának a végére.

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

MKP	Magyar Kommunista Párt
FKgP	Független Kisgazda-, Földmunkás és Polgári Párt
SZML	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár
ir.	iratai
sor.	sorozat
ő.e.	őrzési egység
ÁVO	Államvédelmi Osztály
NEP	Nemzeti Egység Pártja
PSZL	Politikatörténeti és Szakszervezeti Levéltár

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Csöngé Attila: A Magyar Kommunista Párt iratai Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében 1945-1948. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár Közlemények 9. Szolnok 2007.
- Gyarmati György: Ha tied az ÁVO, tied a hatalom... In.: Államvédelem a Rákosi-korszakban (Szerk.: Gyarmati György) Történeti Hivatal. 2000.
- Hubai László: Magyarország XX. századi választási atlasza 1920-2000. I-III. kötet. Bp. 2001.
- Szerencsés Károly: A kékcédulás hadművelet. (Választások Magyarországon – 1947). Bp. Ikva, 1992.

---

²⁹ SZML MKP ir. X. 40/a. 1. sor. 17. ő.e. 41. tétel, Jelentés az MKP Megyei Bizottságától a választási eredményekről, Keltezés nélkül

ABSTRACT

The Hungarian parliamentary election of 1947 took place on the basis of a new electoral law, which opened the door for the Communists to exclude almost 466,000 people from the vote on grounds of political unreliability and to use register of voters' extracts known as 'blue tags' to manipulate the outcome of the election. Although the reports of the polling stations remained and most of the 'blue tags' were attached to them nobody undertook to examine them. This is why the number of these special votes are unknown just estimated from 62,000 to 200,000 on the basis of different sources and beliefs. In the first part of my lecture I will talk about the arrangements for the vote and in the second part I would like to share the main results of my research about the 'blue tags' to give the most exact numbers as possible at least in our County for the first time after the votes.